

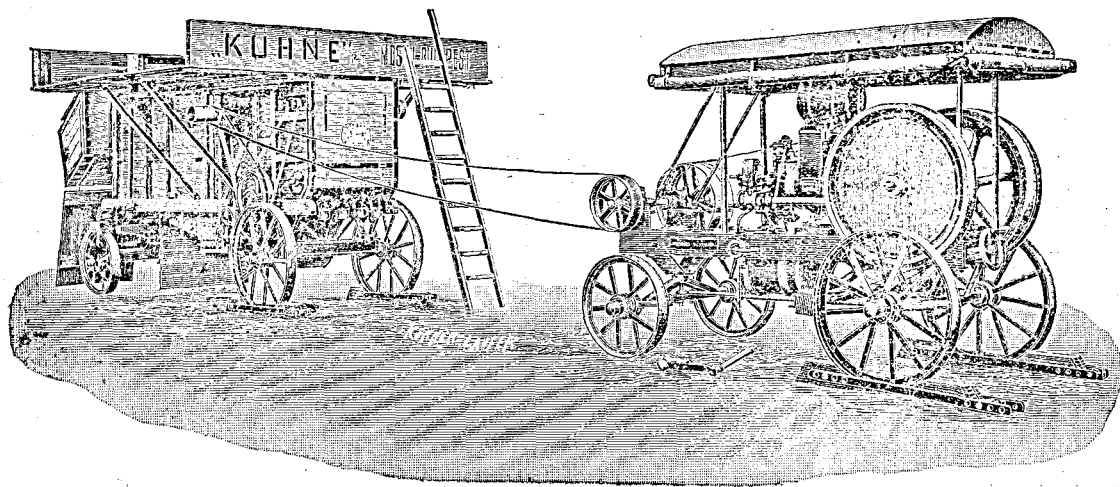
ERDÉLYI GAZDA

XLIV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1912 Március 24.

12 SZÁM.

Mindennemű Talajművelő és porhanyító eszközöket

VERA II. és MOSONI DRILL

sorvetőgépeket, új 2012

ROYAL-DRILL

sorbavető műtrágyaszóró gépeket,

hírneves 'Osborne' aratógépeket

elsőrendű kivitelben szállít

'KÜHNE' mezőgazdasági gépgyár r.t. Moson.

FŐRAKTÁR:

Elsőrendű benzinmotoros cséplőkészletek 3-20 lóerőig. BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 57/a.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,981.360.- K.

Tartalékok . . . . . 2,401.687.53 "

Összesen : 4,383.047.53 K

1901. évi fölösleg . . . . . 90.349.- "

1902. " " . . . . . 59.782.26 "

1903. " " . . . . . 109.331.73 "

1904.	"	"	72.438.23 K
1905.	"	"	61.730.60 "
1906.	"	"	39.243.65 "
1907.	"	"	41.877.32 "
1908.	"	"	31.088.76 "
1909.	"	"	106.589.64 "
1910.	"	"	120.164.33 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelegé közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosítási tőkét 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Mindennemű

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick arató-gépgyár erdélyrészi vezérképvisellete.

Elsőrendű borsajtókat, szőlőzúzókát, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállíthatunk.

2386

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtisza, kitűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnébát, Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita Cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sirimpecek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kac ánka,

Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Cortui téli.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aransárgabélű, Debreceni korai, Fazekas-féle, Fehérbélű, Hevesi, Halasi Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Onody-féle, Páratlan Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészeknek	Közlelő vetésére	— 20 kor.
100	100	1.60	
200	200	3.	
2500	250	7.	
5000	500	12.	
10000	1000	20.	egy holdra való

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:

Biró Pál kertgazdasága

Debrecen.

2728

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és Hónapos fajú számoza plánták kaphatók, 10 drb 60 fill., 25 drb 1,20 f., 50 drb 2 kor., 100 drb 3 kor., 1000 drb 20 kor.

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglevő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításán első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út 13. szám.

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

Keresek

Megvételre!

sürgösen. magyarul a vidéken, vasut közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

2651

Sürgős ajánlatokat, lehetőleg direkt. az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.” jelige alatt beküldeni.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint folmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámit váltókat, kisorsolt és egyéb értékeket mérsékelt kamatláb mellett.

Jelzálogkölcsönöket készpénzben ad

2004

ház- és földbirtokra

10—60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

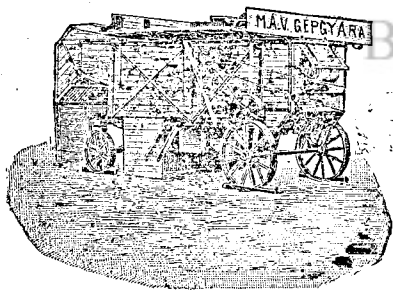
Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Értékpapirokat vesz és elad, ezek eladását közvetíti.

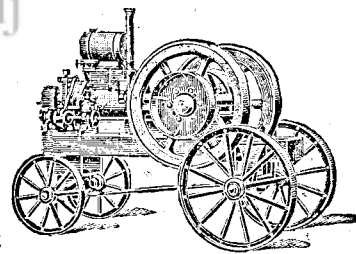
Utalványokat állít ki külföldi piacokra.

Árukra előlegel ad készpénzben, ha azok áruraktárába be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett.

AZ ÁLLAMI GÉPGYÁR gyártmányai.

Acélkeretű, golyóscsapágyas cséplőgépek, 10 légkörnyomásra szerkesztett lokomobilok.

Legújabb rendszerű államgépgyári

benzinmotorok karburátorral.

Utimozdonyok, gözekék, aratógépek, fűkaszálók, államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmányai:

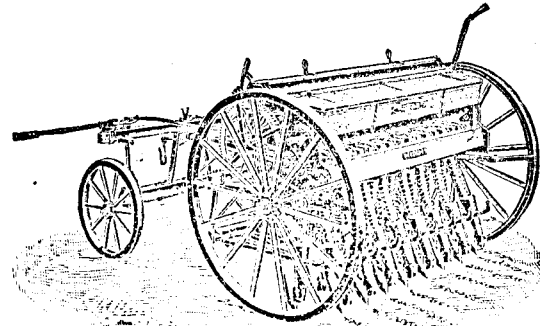
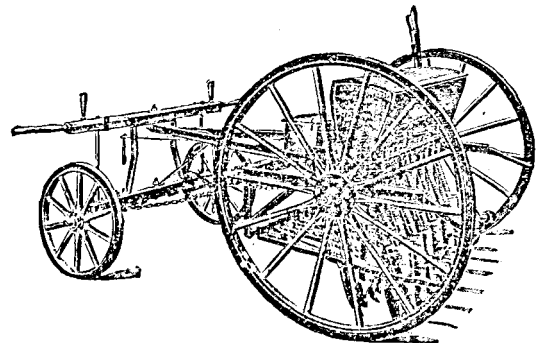
Losonci tolóhengeres,

Rekord meritókanalas rendszerű

és szab. Rekord II.

kombinált vetőgépek. — Különleges

répavetőgépek.

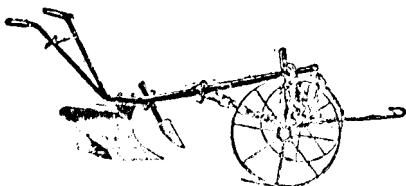

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.

Laas-rendszerű répakapák.

Különféle talajmívelő eszközök sth.

Részletes árjegyzékkel és ajánlatokkal szívesen szolgál:
A Magyar Kir. Államvasútak Gépgyárának

Vezérigazgatója.

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám.

2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 8 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERESZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Állatkereskedelmünk osztrák békói.	145
Az országos Gazdaszövetség — s az erdélyi kiszgazdák.	146
Néhány szó az XXVIII. tenyészállatvásárról. Szász Ferenc.	146
A trágyatelep. Gáspár József.	147
Lehet-e védekezni az almamoly ellen „Dend- rin”-nel. Dr. Barna.	148
Kockás tengerimivelési mód. Elekes Árpád.	148
Kormányintézkedések.	149
Vegyes közlemények.	149
Hírdetések.	

Állatkereskedelmünk osztrák békói.

Az argentinai husnak közös vámterületre való behozatala körül lefolyt mult évi ádáz fegyvercsörtetés értékes tapasztalatokkal gazdagította a magyar közvéleményt. A közismert önző osztrák kapzsiság, — kormányunk reorganizációs követeléseinek visszautasításával, — a kelletténél jobban kimutatta a fogaféhrjét s ennek hatása alatt bizonyára meggyőződésévé vált nemcsak az agráriusoknak, hanem közgazdasági életünk többi számottevő tényezőjének is, hogy az ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződés csak az esetben tartható fenn 1917-ten túl, ha Magyarország törvényben biztosított jogait Ausztria nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is tiszteletben tartani hajlandó. Sajnos e kívánalom minden ellenkező irányú törekvés erőszakos kérésztülhajtásolása nélküli teljesítésére kevés a biztosítékunk a Lajtán túl. És ha azt halljuk, hogy a bécsi községtanács minap újra előhurcolta az argentinai husbehozatal eszméjét, amitől oly könnyen lázong a csupán husra éhes bécsi nép és ezáltal a mindent kierőszakoló osztrák közvélemény, akkor feltétlenül kívánatos, hogy az önálló közgazdasági berendezkedés esetére szervezkedő intézmények ügyével behatóbban és nagyobb érdeklődéssel foglalkozzunk.

A Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület által rendezett tavalyi országos gazdaszövetség-ellen hangzott el fentvázolt irányban az első figyelemreméltó szó, midőn minden eshetőségre való tekintettel feltétlenül szükségesnek jelezték oly intézmények mielőbbi megalkotását, melyek a gazdasági életnek általában különösen pedig az állat értékesítésének és az állatforgalomnak az ausztriai gazdasági élettől való függetlenítésére vezetnek. Ilyennek jelölven meg első helyen a 80-as évek folyamán megszünt pozsonyi hizómarha vásár visszaállítását, melynek előkészítésével az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet bízták meg.

A kezdő lépés tehát megtörtént. Azonban mintha a pozsonyi gyűlés óta elaludt volna az egész lelkes mozgalom. Talán a politikai élet

mindenhatósága köti le az erőket? Vagy talán csak madárijesztő volt Bécs számára a terv előtérbe állítása?

Mem hisszük, hogy így volna. Mert a terv elejtése egyértelmű lenne állatkereskedelmünk jövőjéről való gondoskodás elejtésével. Hisz a pár év előtt létesített bécsi állatértékesítő központ óriási erejével lassanként teljesen magához fogja ragadni állatértékesítésünket s ha mindezt tétlenül nézzük, Magyarország szarvasmarha kereskedelme idővel ugyszólván teljesen ki lesz szolgáltatva Bécs önkényének. A gazdaközönség és kormány önként kiad a kezéből egy olyan fegyvert, melynek céltudatos alkalmazása különben óriási hasznot hajtana az országnak.

Epszázadokra visszanyúló történeti adatok bizonyítják a magyar szarvasmarha jó hírét s hogy aruszria céltudatosan folyton arra törekedett, hogy e fontos termelési ág jövedelmezőségét a maga számára biztosítsa. Szabad kereskedésről szóló törvényeinket semibe sem vették. S gondoskodott róla a bécsi udvari kamara, hogy Magyarországot e gazdag jövedelmi forrástól elüsse.

Számtalan nehézségekkel küzködött szarvasmarha kereskedelmünk éveken keresztül, melyet céltudatos politikával azután lassanként teljesen a bécsi piacra utaltak. Hogy a magyar gazdák milyen megalégedésére, azt az állategészségügyi követelések ürügye alatt életbe léptetett méltánytalan rendszabályok alkalmazása kapcsán felhangzott sűrű panaszok és egyéb visszaélések fenyesen igazolják.

Élénk emlékezetében éimég a gazdaközönségnek a bécsi bizományosok mindenhatósága. Szövetségben a nagy kereskedőkkel ugyszólván urai voltak a bécsi marhavásárnak. Minden eladandó marha az ő kezükben volt. A mészárosok tőlük függtek és annak a gazdának, ki elkerülésükkel vitte a hizó marhát a bécsi piacra, egyenesen lehetetlenné tették az előnyös üzletkötést.

Természetesen e kizsákmányoló politika egyformán sujtotta a tenyészítőket és fogyasztókat egyaránt, ami végül tette készttette Bécs város hatóságát is. Uj vásár szabályzatot csinált és hatáskörében létesítette a marhavásárpénztárt, amely hivatva volt a pénzbeli elszámolást rendezni a vevő és eladó között.

Hogy mit jelentettek ezek az erélyes intézkedések a bizományosokra nézve, azt a közel jövő eseményei megmutatták. Helyzetük lényegesen megnehezedvén, mivel a magyarországi hizlálókkal fenálló szerződések módot nyújtottak neki arra, hogy székhelyüket Bécsből Pozsonyba tegyék át, Pozsony városának és a termelőknak támogatásával 1884 év április hó 21-ik napján megnyitották a pozsonyi nemzetközi marhavásárt.

Nem lehet célo, hogy a vásár négy

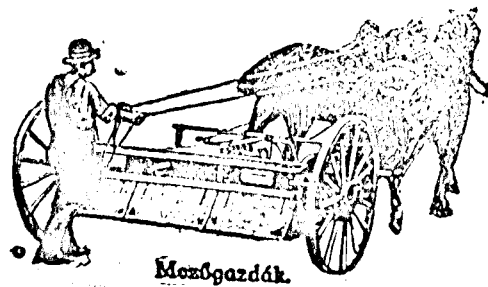
évi fennállásának történetét vázoljam. Elég körü tekintően foglalkozott már e tárgygyal a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarának annak idején kereskedelmi kormány elé terjesztett véleményes jelentése, melyből kétséget kizárólag megállapítható, hogy a vásár minden tekintetben életképesnek látszott, és ha lett volna erőnk és kitartásunk az időközben felmerülő töméntelen nehézségnek s az osztrák közgazdasági politika mindmegannyi gáncsvetésének leküzdésére: egyetlen hizó állatvásárunk ma már nem osztrák, hanem magyar területen folya le. Es ha ebből a fontos nemzeti szempontból fogjuk fel a pozsonyi kiviteli hizó állatvásár visszaállítására érdekében megindult mozgalom jelentőségét, akkor minden mellék érdekre való tekintet nélkül, okulva a mult szomorú tapasztalataink a kormányra és a társadalomra egyaránt arra kell törekednie, hogy állatkereskedelmünk függetlenítése érdekében a pozsonyi gazdaggyűlés határozata testet is öltönsön.

Az országos Gazdaszövetség — s az erdélyi kiszgazdák.*

Midőn a kilencvenes években az ország gazdáinak legjobbjai kimondották a jelszót, hogy a magyar gazdaközönség minden rétegének és így a kiszgazdáknak is tömörülni kell, hogy a magyar gazdatársadalom magához méltó erőt fejtsen ki, Károlyi Sándor gróf, az Országos Magyar Gazdaszövetség elnöke ezt írta ki a Magyar Gazdaszövetség lobogójára: A magyaroké legyen a magyarföld, ez legyen jelszavunk, emeljük fel e jelszóval ékesített lobogót oda, hogy büszkesége legyen a magyar gazdatársadalomnak. Meg is indult ekkor a harc és oda fejlődött, hogy, mint látjuk, vonatkozásba jutott azzal, amit szabadságharcnak nevezünk. Kiváló szónoklattal mutatott reá a méltóságos alispán ur a 48-as idők szabadságharcára. Magyarországnak azonban nemcsak ez a szabadságharca volt. A második szabadságharca megkezdődött a kilencvenes években és folyik kitarással és nagyobb kilátással, mint az első. Akkor politikai szabadságért harcoltunk. Ezt biztosította a magyarok Istene a nemzetnek, mert erő volt benne, nem lehetett ágyuval és karddal leverni. A második szabadságharc a gazdasági szabadságért folyt le. Az kell a magyar gazdaközönségnek, hogy független legyen mindentől a természetén kívül, szabadon érvényesítse a maga erejét munkájában, terményei értékesítésében, hogy amit a föld terem verejtékes munkája révén, úgy értékesítse, hogy méltó jutalmát lássa fáradozásának, amire törekszik az Országos Gazdaszövetség is. Ennek a szö-

* Elmondotta a kolozsmegyei gazd. szakosztály március 17-iki közgyűlésén: Dr. Schandl Károly g. sz. titkára. A jegyzőkönyv márc. 31-i számban következik.

Javitott láncos
Mütrágyaszóró gépeinkről
gazdáink a legelismerőbben nyilatkoznak.

Mezőgazdák.

Magyar Mezőgazdák
Szövetkezete
Budapest,
V., Alkotmány-u. 31.

vetségnek óriási hadserege a magyar kiscgazdák tábora. Dicséretére legyen mondva az erdélyi kiscgazdáknak, a székelységnek, hogy elsőnek értette meg e szót, midőn a gazdakörökbe, egyesületekbe tömörült. Ezt az eszmét minden gazdának fel kellene karolnia, mert aki távol van a szövetkezettől, az olyan katona, aki azt mondja, hogy nincs szükség én reám a táborban, mert a csata nélkülem is meg lesz. De ha a 48-as szabadságharcban honvédekünk így gondolkoztak volna, minő vereségben lett volna részünk. Így van ez a gazdakörökkel és szövetkezetekkel is. Ezek nélkül a gazda erejét ki nem fejtheti és elveszti a küzdelemben a csatát. Pedig, hogy mily erős ellenségekkel állunk szemben, tudjuk. Látjuk a Lajtán innen és Lajtán túl a gazdaközönségünk ellen való harcot, halljuk a vádat, hogy a fokozódó drágaságnak a magyar gazdák az okai, hogy a legleketlenebb uzsorát, amit az élelmiszer piacon találunk, csak a gazdák idézik elő. Mi a célja annak, hogy a gazdákra akarják reá fogni ennek minden ódiáját? Az, hogy a kilencvenes évekbe vessék vissza a gazdaközöniséget, mikor 4-5 forint volt a buza és állatait sem tudta értékesíteni a gazda. Az a célja, hogy az a védelmi egyezség, melyet Darányi Ignác miniszter kivált az osztrák nagyipar kedvéért, megszüntessék és újból versenyezzen a magyar gazda, az orosz, román, szerb, stb. mezőgazdasági terményekkel. Ez pedig következményként a gazdasági eszközök, gépek, stb. drágulását vonná maga után és a magyar mezőgazda csődbe jutását, ezzel egyuttal Magyarország csődbe jutását is, mert hiszen Napoleon mondása szerint: „Ha a gazdának van pénze, akkor mindenkinek van pénze.“ Azok tehát, akik a magyar mezőgazdaság ellen izgatnak és a legerélyesebb ellenállásra kényszerítik a gazdaköröket, megfontolói ennek az ezredéves Magyarországnak, viszont mi, akik mindenkivel szemben békésen lépünk fel, de megköveteljük mindenkinek a magáét, Magyarország fentartói vagyunk s hiszszük, hogy ilyen irányu működésünkkel a második ezredévet is megérjük.

Azt a tanácsot halljuk némely oldalról, hogy a bankok vásárolják össze a birtokokat és azok kezelését, művelését kereskedelmi szempontból végezzék. Azt látjuk, hogy minden oldalról olyan törekvés irányul a gazdaközönség ellen, mely alóla a létalapot, a földet ki akarja húzni. Már pedig ha a magyar gazdaközönség megszűnik e foglalkozási ággal, akkor Magyarország oda jut, hogy először gazdaságilag megy tönkre, azután szabadságát fogja elveszteni.

Azért ez emlékünnepe hazánk szabadságának, mikor a márciusi magasztos eszmék lel-künkét áthatják, azzal a fogadalommal kell jelen összejövetelünket emlékeztetéssé tenni, hogy ezt a második szabadságharcot kitartással fogjuk folytatni.

Tömörüljenek tehát egy országos gazdatestületté és e gazdatestület kiváló vezérének szavát ha követni fogják, ez országos tábor harca diadalt fog aratni. Alkalmoszerűnek tartom itt megemlíteni és a gazdák figyelmét felhívni arra, hogy 1917-ben oda jutunk, hogy a magyar kormány kénytelen szerződéseket kötni külfölddel. Tudnunk kell azonban azt, hogy a magyar földművelésügyi kormány csak úgy állja meg a helyét e küzdelemben, ha a magyar gazdaközönség mint egy tábor áll mögötte és követeli a mezőgazdaság védelmét.

Ezt azonban csak úgy tudják kivinni, ha hivatott vezetőiknek a gazdálkodásra irányuló

tanácsait megfogadják, egymást erősítik és a földművelésügyi miniszter urnak azon szép jel-szavát: Többet termeljen a magyar, megfogadják. Nem ábránd ez, hisz példát mutattak reá a bajor és dán kiscgazdák, akik hozzáértő gazdálkodásaikkal megháromszorozták a termést.

Ezelőtt azt mondták, hogy Magyarország Európa Kánaánja. Ma ez nem áll. Nem áll pedig azért, mert az eszközöket, melyekkel ez állapot megteremthető volna, nem használják fel. Arra való a gazdakör, a szövetkezés, hogy erre a szükséges eszközöket a gazdáknak megadja.

A Magyar Gazdaszövetség részéről, — mely az ország kiscgazdáinak szövetsége, — ennek képviselőjében hirdetem ez eszméket, mert tudom, hogy a Kolozs vármegyei gazdaközön-ség nagynevű vezetői ez eszmét lelkesen felka-rolják. Fogadják meg, hogy csatlakoznak azon szabadságharchoz, mely országszerte folyik. E városban 48-ban nagy esemény történt. A közeli épületben mondta ki Erdély az anyaországgal való uniót. Szinte a véletlen hoz össze, hogy ma ezt az egyesülést a kolozs megyei gazdák kimonadják. Mert csak úgy jutunk diadalhoz, ha nem engedjük a magyar földet másnak át-adni, ha a Magyar Gazdaszövetség programja, mely a kiscgazdák javára irányul, diadalt arat.

Tisztelt Gazdatársak! Bármilyen támadások jöjjenek a magyar gazdaközönség ellen, ha a millióra menő kiscgazda összeáll, a győzelem a miénk. Csak egy példát hozok fel erre: Ausztria követeli az argentinai hus behozatalát. A kormány kijelentette, hogy csak úgy bir eredményt elérni, ha a magyar gazdaközönség mö-götte áll. És pár nap alatt ezrével mentek a sürgönyök a kormányhoz és ez egyöntetű fel-lépésre való rámutatás sikeres volt az osztrá-kokkal szemben, kik hiába követelték, hogy Magyarország vámvédelmén csorba ütessék. Az ilyen példák után meg kell ragadni a szervez-kezésre irányuló mozgalmat. A Magyar Gazda-szövetség meg van győződve az iránt, hogy Erdély kiscgazdáinak vezetése biztos kézben van, mikor azok az E. G. E.-ben egyesülnek, tömör-ülnek. De nem kell feledni, hogy néma gyer-meknek anyja sem érti szavát.

Ha a gazdakörök nem érintkeznek állan-dóan ezen központtal, ha nem fejezik ki ennél bajaikat, kívánalmaikat, akkor az állam sem hallja meg a szavakat, hiába vannak szervezve is.

Azért ma, ezen ünnepélyes alkalommal, midőn a Magyar Gazdaszövetség képviselőjében szerencsém van megjelenni, szívem melegével üdvözlöm a Kolozs vármegyei gazdákat és arra kérem, hogy tömörüljenek az E. G. E. kolozs-megyei szakosztályában, hogy ez a kolozs-megyei gazdakörök központja legyen, hogy így a szorosabb összeköttetés révén elősegítsék az ő küzdelmét. Ez őrt áll amellet, hogy a ma-gyar gazdaközönség hazafias programja végre-hajtassék. Midőn ezt a tervet a Magyar Gazda-szövetség nevében is üdvözlöm, elhoztam a Magyar Gazdaszövetség rokonérzését különösen azok iránt, kik ezt olyan önzetlen hazaszeretettel vezetik, mint Dózsa Endre alispán ur ömél-tősága és a szakosztály többi érdemes vezetői.

Igazán szeretettel ajánlom, hogy ezt az Uniót pecsételjék meg, tegyék emlékeztetéssé azáltal a mai napot, hogy kimondják, miszerint uniót kötnék az erdélyi kiscgazdák a magyar gazdákkal, a Magyar Gazdák Szövetségével, melynek egyedüli célja, hogy a magyar föld a magyaroké maradjon és nemcsak számban,

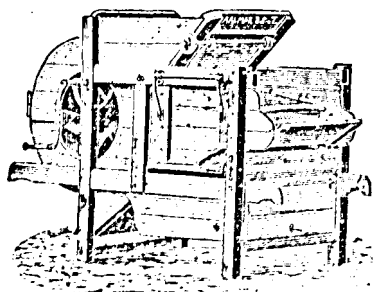
hanem erőben, anyagi és szellemi jólétben is. A magyarok Istene, mely ezred éven át meg-őrízte ezt a nemzetet, a Gondviselés e szociális munkához adja segítő kezét.

Néhány szó a XXVIII. tenyészállat-vásárról.

A régi öreg Tattersallban folyt le ez idén is a tenyészállatvásár, s mi tagadás benne, egy kicsit ócska már az a helyiség s még szűk is — más, nagyobb, fényesebb s *prakti-kusabb* helyiség kellene a hól még egyéb szó-rakozások is kínálkoznának, hogy laikusokat is vonzzon ne csak hivatottakat és egyben felölhelhesse az állattenyésztés minden ágát, hogy vehessen és adhasson ott el az ember baromfit, sőt kutyát is. Egy ilyen helyiségben sokkal jobban érvényesülne hazánk, — hál' Istennek — mindig szebb állattenyésztése és imponálna a külföld előtt is s ez az imponá-lás nem csak hazafiui keblünket, hanem er-szénykénket is dagasztaná, — mert, hogy egye-bet ne említsek pld. a *simmenthaliakból* oly sok szép állat volt az idén odafönn, hogy azokat bizony még a hazájukban is megbámul-nák. A *barmok* már kevesebben voltak, az 1910-iki kiállításon sokkal jobban kirukkoltak, ugy quantumban, mint kvalitásban, de hát ne fe-ledjük, hogy a tenyészállatvásár nem kiállítás, mert vásárra csak feleslegét hozza a gazda. A borzderesek és lapályfajták meg épen ke-vesen voltak, de sok remekül tejező és ilyen származású állatot láttunk köztük. Hazai faj-táink közül *dicselkedjünk* el először az u. n. tájfajta piros-tarkákkal. Hát ezek ugy aratták a *tejelesi* babért a hogy akarták, ugy a bony-hádiak, mint a vasmegeyeiek — szépek voltak külemileg is, csak el ne ragadná folyton sim-menthali névvel dolgozó tenyésztőiket a sim-menthali láz, vagyis monstrum állatok neve-lése a jó tejeles csökkentésével.

Magyar marhát szépet látni nem volt mért felmenni, mi erdélyiek itthon is meglát-tuk volna, érteve ez alatt a 3 radnóthi bikát Győzöt, Vidort, Hamist, a 2 első valóságos szobrász művészete a tenyésztésnek — el is keltek 9000 K-án a három — még pedig az Alföldre, illetőleg Pestmegyébe. A többi ma-gyar bikára azt mondhatjuk, hogy voltak szépe k is, de sok olyan volt köztük, hogy bizon nem sokat ért, mert a mi „erdélyi szemünk“ más szemmel néz, mint az alföldi gulyásé.

Sertések közül vezettek a mangalicák, sok nagyon jó tenyészet volt fenn. Mint uj-donságot láttuk a *lencolshireket*, melyekről még nehéz véleményt alkotni, ugy *csöppin-tésre* ugyhisszük jók, érteve ez alatt a csepp vérkeresztezést, máskülönbten tudvalévő dolog a lencolshirek Angliában *voltak* tisztán legelő zsirsertések, de aztán yorkschirekkel keresz-tezték s most, habár még mindig edzettek és jobb legelők a többi angol fajtaknál, mégsem

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságokról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kőrní.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérközpont

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

olyanok, mint a mi mangalicáink, -de mindazonáltal úgy külemét (alakját és göndör szőrét), mint azon belső tulajdonságát tekintve, ahogy valamikor csak tisztán zsirsértés átlatt gyurva egy kicsit több *hust* termelővé, hát mangalicák javítására legalkalmasabb, ha már mangalicáinkat keresztezni akarjuk. A keresztezett példányokat is láttam s azokon bizony látszott, hogy a *mangalica a vérszilárdabb*, mert jobban rányomta külemileg a bélyegét, mint a már eredeti hazájában keresztezett linkoln. Már most az volna az ideális állapot, ha a belső tulajdonságot vagyis a nagyobb szoporáságot és gyorsabb fejlődést, meg az erősebb csontozatot és több *hust* a linkolnoktól örökölnék.

A juhok osztályában volt mindenféle rányu merino, úgy hazai, mint külföldi, néhány hus juh, kevés racka és karakul.

Kecske alig volt — mindössze talán 6 darab.

Mint általános jellemzésül a vásárnak örömmel jelenthetjük, hogy a vásár igazán *vásár* volt, mert annyi állat elkelt és olyan áron, hogy az eladók meglehettek elégedve. Azt is nagy örömmel jelenthetjük, hogy a vásárlók igen érdeklődtek az egyes állatok *származása és tehetősége* iránt, tehát van remény arra, hogy végre megszűnik vakon tenyészteni a magyar gazda s nem fogunk mindig csak újabb és újabb importokkal dolgozni a nálunk divatos és egyedül idvezítőnek vélt vérfrissítésére a már meglévő fajtáknak továbbá az által, hogy már a benn lévő új fajták sem jók, hanem hozzuk hajórakomány számra az újabbnál-újabb fajtákat is, úgy, hogy már a continens sem elég a mi számunkra, hanem Angliában járunk s ma-holnap már meg sem állunk Amerikáig, ha így tart az import láz. Tehát több kitartást! Versenydíjak és nyertesek I. *Köszölek.*

Szász Ferenc.

A trágyatelep.

Az istálló trágya kezelése, jóllehet a szakirodalomban — úgy a könyvekben, mint a lapokban — oly gyakran és kimerítően történt foglalkozás vele, még mindig messze áll attól, hogy azt helyesnek ítélve napirendre térhetnénk felette. Keresni kell az olyan községet, amelyben valami jel a haladást mutatná. A legtöbb községben még most is azok a kezelési módok táruznak elénk, melyeket apáink és nagyapáinknál láttunk. Nagy utat tehetünk, sok községet bejárhatunk míg egy-egy olyanra akadunk, melyben annyi haladást tapasztalhatunk, hogy a trágyát mélyített helyen, tehát trágyatelepen gyűjtik össze s a trágyalevet nem engedik, hogy majorba és az utcára kifolyjon. Ebben a tekintetben sajnos nem tudunk különbséget tenni a nagy és kis birtokos között, néhol pedig éppen a vezető szerepre hivatott nagyobb birtokosok mutatnak a követésre nem való elszomorító példát.

A közegészségügy. védelmére való céllal tételes törvényeink is tiltják a trágyalének az utcára kieresztését, a hatósági rendeletek pedig nyáron a trágya kihordására is kötelezik a gazdákat, tehát már azok az intézkedések — a törvény tisztelete — is készítik a gazdákat arra, hogy felhagyjanak a trágya kezelésénél tanusított eddigi nemtörődömséggel. De mindezek mellett ott áll a saját érdeke — az egészsége is. Hány tifusz, váltóláz (hideglelés) stb. lesz okozata annak, hogy a trágyalé megfertőzte a kut vizet s ennek következtében hány ifju élet végezte be korán pályafutását s lett a családnak sokáig siratott letörött virága.

A törvény kötelező ereje. a gazdának magának egészsége és a trágya tápanyag tartalmának megkötése elég erős hármastényező arra, hogy a gazdákat a helyes trágyakezelés szükségéről meggyőzze.

A trágyakezelés első feladata lesz tehát megakadályozni azt, hogy a trágyalé a majorba, az utcára folyon, mely útjában bomlási terméke a földbe szívódva a kut vizét, elszállva pedig a levegőt szennyezi be. A második feladat a felfogott trágyalé megkötése lesz, hogy ez a telephelyén se szívódhasson a talajba s ne szennyezhesse be ezen az uton sem a kut vizét. A harmadik feladat pedig az lesz, hogy magának a kemény anyagot képező trágyának is a könnyen illanó bomlási terméke megköttesse, részben azért, hogy ne fertőzhessen a levegőt, részben és pedig leginkább azért, hogy a telepben visszatartva a termő erő visszapótlására hasznaltassék fel. Ha ennek a három feltételnek elég tettünk, használtunk, legyen bármilyen eszközt erre a célra, a helyes trágyakezelés kérdését megoldottuk.

Nem szenved kétséget, hogy a trágyalé megkötésére a beton, cement vagy aszfalt a legjobban megfelelő anyag, ha tehát egyszer s mindenkorra szóló tartós trágyatelepet akarunk készíteni, burkolására — elszigetelő anyagnak — betont, cementet vagy aszfaltot ajánlhatunk. Ehhez az ajánlatunkhoz azonban hozzá kell tennünk, hogy ezek az anyagok annyira megdrágítják a trágyatelep berendezési költségét, hogy azt a jelenlegi gazdálkodási viszonyok között, csak a nagyobb és rendezettebb viszonyok között levő gazdaságok bírják meg.

A cementnek azt a szerepét, hogy a trágyalevet visszatartsa, ne engedje a földbe szívódni, majdnem azzal a tökéletességgel betölti az *agyag* is, melynek, mint ismeretes a talajnekem között a tápanyagkötő képessége a legnagyobb, úgy annyira, hogy amit megkötni, felszívni nem kép s, azt felületén tartja vissza, akár csak a cement. A trágyatelep készítésénél tehát burkoló, — elszigetelő — anyagnak, az *agyag* éppen olyan eredménnyel használható, mint a cement. A tartósságával természetesen nem veheti fel a

versenyt, amennyiben az agyagból, minden kiürítése alkalmával a trágyatelepnek, többkevesebb a lapát vagy villával felszagatva a trágya közé keveredik, melynélfogva időszakonként felújításra szorul. Ez a körülmény azonban nem sokat gyöngíti az agyag használhatóságát, amennyiben az anyag maga semmibe sem kerül — agyag mindenütt található bőven s így csupán a felújítással járó munka jöhet számításba.

A trágyatelepet a jelenlegi gazdálkodási viszonyok között közel az istállóhoz lesz tanácsos berendezni. Oly közel azonban, amint azt még mostanában a legtöbb helyen látjuk, még sem ajánlhatjuk, mivel ez a közvetlen közelség rongálja az istállót és egészségtelenné teszi annak levegőjét. Menjünk tehát 3—4 lépéssel tovább az istállótól s egy kissé emelkedettebb — partos — helyen készítsük el a trágyatelepet, hogy a majorból — udvarról — összegyülemelő viznek ne essék útjába. Ha pedig a majornak — udvarnak — olyan a fekvése, hogy a lefolyó viz útját kikerülni nem tudnók — árkolással védjük meg az esőviz vagy hólé oda folyását, mivel az esőviz, vagy hólével megszaporodott trágyalének úgy az öntözésre, mint a trágyázásra felhasználása igen sok munkát ad.

A trágyatelepet két részre osszuk vagy pedig egymással készítsünk két trágyatelepet — az egyikbe gyűjtjük, a másikban beföldelés alatt érleljük a trágyát. A telep nagyságát az állatok számához szabjuk, minden darab számos állat után 4 m² (négy négyszög méter) fenék területet számítva.

Az istállótrágya részére berendezett telep mellett ugyan olyan beosztással és nézetel készítjük el a kompost — keverék — trágya elhelyezésére szolgáló telepet is és pedig azért a szomszédságban, hogy a trágyalé a kompost telep öntözésére is felhasználható lehessen, miáltal a kompost tápanyag készletét tetemesen fokozzuk s egyben fel leszünk mentve attól, hogy a fölösleges trágyalevet a szántóföld vagy rétre fuvarozzuk ki.

A két trágyatelep között ásunk egy kutat a trágyalé felfogására. Ebbe gyűl össze mind a két telepből leszivárgó fölösleges trágyalé és ide vezetjük az istállóból kifolyó vizelletet is, mely tehát úgy az innen, mint az onnan való eredeténél fogva sok es értékes növényi tápanyagot tartalmaz. A trágyalékutat készíthetjük agyagba rakott kő vagy téglaburkolattal, megfelel erre a célra azonban egy vagy két egymásba illesztett petroleumos hordó is.

A trágyatelepeket legalább egy méterre ássuk be a föld színe alá, hogy a trágya a legnagyobb hidegben sem fagyjon meg bennük. Az oldalfalakat menedékesen — rézsut — készítjük el, hogy a fenékből rakás alkalmával a telep fenekére tolhassuk be a szekeret, megkönnyíti a szekerrakás munkáját.

Az istállótrágyatelepen a trágyát a föld.

Legnagyobb választék és legjutányosabb áron kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és ünöm angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Finecs leányka fehérnemű minden nagynagynak és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és menyegnyagy raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamin mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó áron található. Minden fajta csomagolású szalon, ebédlő és futárszönyeg, gyapjú és csipkés pónyók.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül

Traktara.

színétől számítva egy méternél magasabbra ne halmozzuk fel, mivel az igen magasra rakott trágya gyorsan kiszárad, emellett pedig több munkával jár. Ha az egy méter magasságot elértük, földeljük le jó vastagon s hagyjuk, hogy a kiszáradásra alkalmas állapotra elkészüljön. Amikor az egyik osztályt vagy telepet így leföldeltük, nyomban megkezdjük a másikat használat alá venni.

A kompost vagy keverék trágyát még egy méterre se halmozzuk fel, ennél már a föld színe felett egy félméteres magassággal is megelégedhetünk. A kompost-telepre hordunk mindenféle szemetet, melyet a majorban, udvarban összeseperhetünk. Jó helye lesz a kompost-telepen az árnyékszék tartalmának is. Itt talál helyet az utca söpredéke és az ott összegyűjthető sár. A komposztra kerülnek: a forgács, türeszpor, ágfa hulladék, lomb, korom, hamu, csont, toll, belek, mésztörmelék, elhasznált talp, bőr, kalap, csizma s más ruhadarab, stb., stb. szóval minden olyan hulladék, melynek növényi vágy állati eredete kimutatható s így több vagy kevesebb növényi tápanyagot tartalmaz.

Az elősorolt hulladékoknak külön telepen kezelését azok természete magyarázza meg: a söpredékben sok a gyommag, a többiek pedig lassan korhadnak el, úgy, hogy sokszor egy év sem elégséges arra, tehát úgy az egyik, mint a másik okból nem keverhetők az istállótrágyával össze.

Az istállótrágyát rendszeres kezelés mellett, a beföldelés után már négy hétre kihordhatjuk. A legjobb állapotban van a kihordásra akkor, amikor még nem hült ki teljesen, a közötte levő alom azonban annyira elkorhadt, hogy nem ismerhető fel.

A trágyakihordás rendszeres menetét nyáron, sokszor megzavarja a hatóság, elrendelve a trágyának rövid időközökben való kihordását. A trágya szigorított kihordása azonban mitsem változtat a kezelésen, csupán annyi különbséget tesz, hogy a trágya érlelése nem a majorban, a trágyatelepen, hanem a trágyázandó szántóföld szélére összerakott szatocokban történik. Ez a körülmény azonban azt a gazdát, aki minden munkáját a maga idejében szokta elvégezni, nem sok külön mánkával terheli meg.

A keverék trágyát egy évben csak egyszer szükséges kihordani, melyet, hogy szörmentén haladjon a munka, tanácsos a hatóság részéről szigorított időben ejteni meg. A kihordás előtt mindannyiszor átrostálendő, mely célra jó szolgálatot tesz a közönséges porondrosta. Az átrostálás azért nem maradhat el, mivel az egyévi erjedés után is még mindig található benne olyan anyag, mely nincs elkorhadva, ennek tehát kiválasztása szükséges, hogy még egy évig a korhadásnak lehesse kitéve.

Gáspár József.

Lehet-e védekezni az almamoly ellen „Dendrin“-nel.

Az utóbbi időben több gyümölcsstermelő gazda fordult ide ezzel a kérdéssel s azt hiszem nem lesz érdektelen, ha az utóbbi években ez irányban végzett kísérleteink eredményét közlöm.

Mindenek előtt tudnunk kell azt, hogy a „Dendrin“ téli védekezőszer s a vegetáció ideje alatt olyan töménységű oldatban, amelyikkel a különféle kártevőknek árthatnánk, nem használható azon egyszerű okból, mert a lombot, de különösen a fiatal hajtásokat leperzseli. Tehát az almamoly elleni nyári védekezésnél egyáltalán szóba sem jöhet.

Az almamoly utolsó nemzedéke, mint az általánosan ismert dolog részben a leszedett gyümölcsben marad s majd a gyümölcskamra megfelelő helyen alakul át; részben a törzs és vastagabb ágak felrepedezett kéregdarabkái alatt húzódva meg, vékony selyem gubócskában tölti a telet.

En a kísérletekre néhány idősebb almafát választottam ki, amelyek meglehetősen elhanyagolt állapotban voltak és az évek óta nem tisztogatott törzsön és vastagabb ágakon a felrepedezett kéreg alkalmas tanyát adott az almamoly bábozásra érett álcáinak. A fák törzsén 50 cm. széles szalagban meghagytuk a kérgét úgy, ahogy volt, míg a többi részen nemcsak gondosan eltisztítottuk a lehámlott kéregdarabkákat, de ezen felül marhatrágya és agyagkeverékkel vékonyan simára kentünk minden részt. Ezek a fák az almamoly álcáinak nagy része a tisztítatlan részre húzódott. A fák egy részét ősszel a lombhullás után és tavasszal a rügyfakadás előtt bőségesen permeteztük 10%-os dendrin oldattal, különös gondot fordítva a tisztítatlan részre; a másik rész pedig permetezetlen maradt. Március végén úgy a permetezett, mint a nem permetezett fák a már jelzett 50 cm. szélességű szalagot e célra készült finom hálóval vettük körül, hogy így az almamoly lepkék el ne szabadulhassanak. Az eredmény feltűnő volt.

A permetezett fákról június 16-án leszedett hálókban egyetlen almamoly lepkét sem találtunk; míg azokban, amelyek permetezetlen fák voltak mindenikben találtunk több-kevesebb lepkét.

Ez a kísérlet igazolta, hogy a dendrin ilyen uton-módon sikerrel használható az almamoly ellen is, de nagyon kell arra vigyázni, egy az oldat bőségesen érje a törzset és azt ágakat. A permetezések hatását fokozhatjuk azzal, ha akkor permetezünk amikor a kéreg száraz, mert ez nagyobb mennyiségű oldatot képes felszívni, mintha előzőleg nedves, ázott volt. A téli permetezéssel természetesen nem pusztítunk el minden almamolyt s a permetezett fákon bizonyára lesz még elég fér-

ges gyümölcs. De nagy mértékben megapad: így a számuk, mert minden egyes elpusztult nősténynek az évi nagyszámu ivadékatól is megszabadulunk.

Közvetve megvan a „Dendrin“-nek a hatása az almamoly ellen azért is, mert a permetezett almafák kérge az én tapasztalatom szerint két év alatt egészen megtisztul. Nemcsak az idősebb fákra megtelepedett zuzmó és moha pusztul, de a kéreg felrepedezett részei lehullanak s a sima kérge nem talál az almamoly álcák megfelelő helyet a bábozásra s a mesterséges hernyófogó gyűrűkben gyűlnek össze, ahol alkalmas módon elpusztíthatók.

Dr. Barna.

Kockás tengerimivelési mód.

Tordaaaranyosmegye Harasztos község határában, a Keresztes mező fensikjén gazdálkodom már 16 év óta kötött fekete agyagtalajon. Tengerimivelési módunk az itt szokásos harmados mivelés volt s e részes mivelés mellett 10 évi átlagtermésünk a részszel együtt nem haladta meg a 10 métermázsát. Mindig figyelemmel kísérve az újabb mznőgazdasági munkákat, elolvastam 1907-ben a »Hermann-féle tengeritermesztési mód ismertetése« (irta Gyárfás József) című munkát is, melyet áttanulmányozva, 1908. év tavaszán egy 9 holdas táblán kísérletképpen 70 cm. sor és növénytavolságra 8 soros tengerit ültettem s a Plantage lókapával ötször megkapáltam. Az eredmény 21 q. szemestengeri volt kat. holdanként.

E mivelési mód hasznos voltát látva elhatároztam, hogy a tengeri mivelését többé részbe nem adom, hanem azt házilag végzem. S azóta változó eredménnyel, de mindig haszonnal természetem is.

Első és fő kellék ősszel a földet jó mélyen megszántani. Tavasszal meghoronzjuk s ezt követi a tárcsásborona vagy grubber, azután jön egy könnyű borona, hogy a talaj egyenletes legyen, majd könnyű hengerrel simára hengerezük a táblát és amikor ezzel is készen vagyunk, jön a sorjelzés. Sorjelzőnek egy házilag előállított sorjelzőt használok, melynek gerendelye rájön a Sack eketaligára s ezzel egy irányban 80 cm. távolságra megvonalozom a simára hengerezett táblát. vigyázva, hogy a vonalak nyilegyenesek legyenek. Ezután megfordulok s keresztirányban is megvonalozom azt szintén 80 cm. sortávolságra. Az így származott keresztelési pontokba kerül a tengeri, gyerekekkel kézzel ültetve. Egy ló, vagy ökör egy sorjelzővel egy nap, egy irányban megvonaloz 10 holdat.

Az ültető gyermekek felállanak a táblának arra a szélére, honnan a vonalozás először megindult s mindenki vesz maga elé egy sort, a kötényükben, vagy kis tarisnyájukban pedig ott van a vetőmagtengeriből előre kikészített mennyiség. »Egy« vezényszóra egyszerre

<p>Kitüntetések:</p> <p>Arad Budapest Belgrád Berlin Lovrin Lugos Nagybecskerek Nagyvárad Pozsony Pécs</p>	<p>Pancsova Szofia Szeged Szatmár Szabadka Temesvár Veszprém Wien Zenta</p>	<p>Fajbaromfi!</p> <p>2717 Fajbaromfi!</p>	<p>Keltető tojások!</p> <p>Reitter Oszkár</p> <p>főkapitány fajbaromfi gazdaságában</p> <p>Nagybecskereken</p> <p>kaphatók Angliából hozatott telivér</p>	<p>fajtisza, legelsőrendű Hófehér Orpington, hófehér Wiandotte (amerikai kitűnő téli tojók). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plimut Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingi kacsa tojások darabja 60 fillér.</p> <p>Rázásmentes faláda csomagolás ingyenes.</p> <p>Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.</p> <p>Állami nagy aranyérem.</p>
---	---	---	--	--

kivesz mindegyik 3 szem tengerit, »kettő« vezényszóra egyszerre lehajolnak s azt az első keresztelési pontban a talajba teszik 2—3 cm. mélyen ezután azonnal rálépnek az ültetett tengerire. »Egy« vezényszóra újra előlépnek a következő sorig s így tovább.

Bár így leírva hosszadalmasnak tűnik fel az eljárás, de a gyakorlatban mindez két másodperc műve s oly szépen megy, hogy egész gyönyörrel végzi az ember. Két, a 60 filléres gyermekkel mindig ellehet ültetni 1 kat. holdat ültetve, szükséges 10 liter tengeri s így a sorbavetőgéppel és szórva vetéssel szemben 10 liter megtakarított tengerim van, minek értéke ma 1 korona. Tehát az ültetési költség 2 gyermek, a 60 fillér = 120 fillér s így a tiszta költség kat holdanként tulajdonképpen csak 20 fillér. A múlt évben a kézzel való ültetést mellőztem s ehelyett az amerikai kézi tengeriültetőgépet használtam, melylyel egy 1 koronás nagyobb gyermek elültethet három holdat.

Mihelyt a kikelt tengeri második levelét meghozta, azonnal hozzálátunk a kapáláshoz fogatos erővel. Az első kapálásnál sekélyen járattuk a kapakéseket, hogy a még igen fiatal tengerit a megmozgatott föld be ne takarja, a második kapálásnál ellenben már 3—4, sőt 5 cm-re is kapálunk, míg az ezutáni kapálások mindig sekélyen történnek, hogy a már kifejlődött tengeri oldalgyökereit a kapakések ne-hogy megsértsék.

Amikor egy irányban elvégeztük a kapálást, azonnal hozzáfogunk a másik irányban is a kapáláshoz s ezt a szükséghez mérten minden 10—14 nap ismételjük mindaddig, míg a tengeriben kár nélkül járhatnak a fogatok. Az első és második kapálás között az 1—1 fészekben kikelt 3 tengeri közül egyet kihuzatunk, hogy minden fészekben két szál tengeri maradjon.

Mindenesetre azt mondják sokan, hogy ez az eljárás hosszadalmas és költséges munka. Minek vonalazó a sorok jelzésére s minek gyermek az ültetéshez, mikor mindezt elvégzi a »Senior« ültetőgép.

A »Senior« két lóval és két emberrel elvégez naponta négy holdat, a gép maga 400 korona, munkája azonban csak látszólag pontos, mert ha a sorok egyenesek is, a tövek nincsenek pontosan négyrétbe ültetve s kapáláskor sok tengerit kivágnak, vagy merészen közvetlen a tő mellett nem tudja a fogatos erő megkapálni a talajt s így az ott maradt gyomokat kézi erővel kell kapáltatni, ami a miveltést tetemesen drágítja. Sorjelzővel végzett ültetés esetén azonban a kapa oly közel járhat a tövekhez, hogy ott gyom nem marad s így kézierővel utánkapálni felesleges.

A múlt évig kapálásra csak lovat használtam, a múlt évben hozattam két drb. ökör kumet s próbáltam ökörrel kapálni, ami fényesen sikerült. Bármely ökör 10—15 perc alatt betanítható egyesbe huzni. A kumet ára 90 korona, ezért házilag állítottam elő kumetet. Egy görbe kifli alaku gyökérfa szépen simára kidolgozva, jön az ökör nyakára, melyből két darab járompálca az ökör nyaka vastagságának megfelelő távolságra megy rajta keresztül. A kifli alaku görbe fa két végére vannak felerősítve a huzóláncok, melyeket az ökör mellkasánál keresztül fog egy gurnis

heveder s kész a legjobb egyes hám. Az egész 15—20 koronába kerül.

Hogy mennyire gyorsan dolgozik az ökör ennek igazolására a tavalyi kapálás alkalmával minden ló és ökörfogatos kapának reggel leolvastam 100—100 sor tengerit (6 ökör és 4 lófogat dolgozott) s 3 ökörfogat a lovakkal egyidőben s néha még előbb végezte be sorát, lovaink melegvérű lovak. Ez évben 40 kapát szándékozom felállítani, hogy naponta egy irányba 80 holdat tudjak megkapálni. Különben minden 10 kat. hold »Hermann«-féle miveltésre elég egy kapá, azzal nyugodtan meg lehet kapálni 6—7-szer a tengerit. Kisgazdáink látva e miveltési mód célszerűségét, már a múlt évben tengerijüket így kezdték mivelti s ez évben már általam kézi tengeri ültetőgépeket is rendeltettek.

A tengeri leszedésétől irtózik a gazdák nagyobb része, attól félnek, hogy a szedéskor nem kapnak munkást, mivel akkor az egész vidék apraja-nagyja magának szed s így napszámba nem mennek.

Ha valahol rosszak a munkásviszonyok, itt Torda városától 6 kilométerre — tekintettel a közeli sok ipari munkára — szintén rosszak, de azért kellő időben mindig sikerült a tengerit leszedetnem napszamosokkal s holdanként 10—15 koronánál többre nem került. Mikor tengeri szedésem egy időben történt a a kisgazdákéval, bevártam, míg ők azt bevégzik s akkor a szedést kiadtam részért, vagyis minden leszedett 9 zsák csövestengeriből kaptak egy zsák csövestengerit. A kóróvágás külön pénzért történik és holdanként 4—5 koronába kerül.

A szedésnél (törésnél) az a fő, hogy zsákba szedessünk s azonnal a szekérre s innen a göréba kerüljön a tengeri. Szedésre ajánlom kölcsönzsákot használni, mert a tengeri a zsákokat nagyon rongálja.

Eddig a 8 soros tengerit természettem, jövőre a bányai és saághi tengerifajtákkal teszek kísérletet ezek bőtermőbbek a 8 sorosnál.

1911. évben egyik 50 holdas táblánkon a tengeri természetésénél a következő kiadások és bevételek merültek fel:

Kiadások. 50 hold őszi szántása, a 12 K. = 600 K, 50 hold tavaszi tárcsázása, a 2 K = 100 K, 50 hold boronálása, a 0.50 K = 25 K, 50 hold hengerezése, a 0.50 K = 25 K, 50 hold sorjelzése, a 0.50 K = 25 K, ültetésnél 102 gyermeknapszám, a 60 fill. = 61.20 K, kapálásnál 180 kapanapszám, a 3 K = 540 K, leszedésnél 482 különböző áru napszám 685.10 K, kóróvágás, a 5 K = 250 K, adó stb. 120 K, összesen 2431.30 K.

Bevétel. Az ültetésnél megtakarított holdanként 10 l. mag = 8 q, a 16 K = 128 K, termelt 3000 zsák csövestengeri a 16 q holdanként (9 q-ból májusi morzsolásnál lesz 8 q) a 16 K = 12,800 K, kóró, kévéje a 4 fill. = 600 K, összesen 13,528 K.

Tehát k. holdanként 16 métermázsza tengeri termelt, ami a szokásos harmados miveltéssel szemben majdnem $\frac{1}{6}$ -od részérti megmiveltésnek felel meg, vagyis a gazdaság magamagának $\frac{1}{6}$ -od részért miveltte meg tengerijét.

Elekes Arpad.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A baromfikolera elleni szérum. A földmiveltésügyi miniszter több gazdasági egylet (az E. G. E. is felirt) felterjesztésére elhatározta, hogy az állami állatorvosi főiskola bakterológiai intézetének termelő osztályában a barofikolera ellen oltóanyagot termeltet, de ez csak akkor hozhatja forgalomba, amidőn az épülő új laboratóriumban az anyagot nagyban előállíthatják. A miniszter leiratilag értesítette a gazdasági egyesületeket, hogy az új oltóanyagot igen mérsékelt árban fogja megállapítani.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A gazdasági munkásbiztosítás új rendje.

A folyó évi március hó 1-én életbelépett 1912: VIII. t-c. meghozta a gazdasági munkásbiztosítás várt reformját.

Az új törvény a földműveseknek, gazdáknak, gazdasági munkásoknak és gazdasági cselédeknek egy az eddiginél sokkal kedvezőbb nyugdíjbiztosítást állított fel.

Az új nyugdíjcsoportha nemcsak úgy, mint eddig a 35 éven aluliak, hanem akárminő idős emberek is beléphetnek. Igazán eddig példátlanul álló humánus intézkedés ez az új törvénynek, mely által lehetővé teszi mindenkinek — akárminő későn jusson is eszébe — hogy öregségéről nyugdíjjal gondoskodhassék.

Legalább tíz évi tagság után ugyanis nemcsak az kap nyugdíjat, aki munkaképtelenné vált, hanem 65 éves korában mindenki feltétlenül megkapja a tagsági évei szerint megillető nyugdíját. Ez egyik legszebb gondoskodása a törvénynek, mely a 65 éves öreg embernél nem keresi, tud-e még dolgozni, avagy nem, hanem ilyen öreg korában minden tagnak meghozza a jól megérdemelt pihenést, vagy legalább könnyebb megélhetést.

A nyugdíj ugyanis természetesen annál magasabb, minél hosszabb ideig volt tag az illető. Aki korábban lép be, annak 65 éves korában pihenést, de annak is, aki később lép be, legalább könnyebb megélhetést jelent az a nyugdíj, amit magának megszerzett.

Aki 40 évig volt tag, mire munkaképtelen, vagy 65 éves lesz, azontul megkapja holta napjáig a teljes nyugdíjat: évenként 240 koronát. Aki rövidebb ideig volt tag, az aránylagosan kevesebbet. Aki például csak félannyi ideig volt tag, az az évi 240 korona felét, aki aki pedig negyedannyi ideig, az annak negyedét.

A tag halálakor a családja egy évi nyugdíját kapja meg egy összegben segélyül. Ez a segély már 2 évi tagság után sem lehet kevesebb 100 koronánál, ha 14 éven aluli árva maradt hátra.

Ezekon kívül a tag teljes balesetbiztosítást élvez.

Mindezekért a beiratáskor egyszer 1 koronát, azontul pedig évenként 10 koronát, vagyis félévenként 5 koronát kell fizetni. Ez igazán olyan csekély összeg, amit minden jóra való földműves egy-egy félévben ugyszólván a koresmától elvont filléreiből is félre tehet. De ugyanennyit a gazdák is reáshánhatnak arra, hogy legérdemesebb gazdasági cselédeiket kiválasztva, azok hűségét biztos nyugdíj megszerzésével jutalmazták.

Az új törvény ezenkívül a balesetbiztosításon is nagy javítást tett. Ezentúl a baleset miatt megsérültek, ha munkaképtelenek 70 napon át napi 1 korona segélyt kapnak. Aki 70 napon túl sem épül fel, az, ha teljesen nyomorék maradt, évenként 240 korona nyugdíjat kap. Ha tud valamit dolgozni, akkor aránylagosan kevesebbet. Aki a baleset miatt meghal, annak családja kap 400 koronát, de ha kettőnél több 14 éven aluli árva maradt, ez a segély a harmadik árvától kezdve 100 koronájával 800 koronáig emelkedik.

A kötelező balesetbiztosítás díjait nem emeli a törvény. A kötelező biztosítás eddigi körét is meghagyja, mely szerint az összes gazdasági cselédek és gazdasági gépmunkások baleset ellen biztosítandók. De e mellett a gazdasági gépmunkások biztosítása tekintetében megszünteti azt a bizonytalanságot, amely az utóbbi három évben különösen a cséplőgépmunkások biztosítása körül állandó panasz tárgyát képezte. Félre nem magyarázható módon világosan kimondja ugyanis, hogy minden gazdasági gép tulajdonosa a gazdasági gép mellett alkalmazott összes munkásokat az Országos Gazdasági Munkás és Cselédpénztárnál köteles biztosítani tekintet nélkül arra, hogy gépével asaját gazdaságában, avagy mint vállalkozó másnak gazdaságában végeztet munkát. Ez által az új törvény érvényre juttatja azt, hogy aki gazdasági munkás, akárkinék teljesíti is azt a gazdasági munkát, annál az intézménynél biztosíttassék, amely a gazdasági munkások részére állított fel. Viszont ennek megfelelően az új törvény egyedül a képesített gépkezelővel szemben tesz kivételt, akire nézve kimondja, hogy az jövőben minden esetben a kerületi munkásbiztosító pénztárnál biztosítandó, mert a képesített gépkezelő akárkinél teljesít is szolgálatot, másnak, mint iparosnak nem tekinthető. A törvénynek ezt az intézkedését is, mely az utolsó években állandó panasz tárgyát képezett bizonytalanságot végleg megszüntette, az érdekeltek örömmel fogják üdvözölni.

— **A vetés.** A földművelésügyi miniszter most tette közzé jelentését a vetés és a mezőgazdaság állapotáról március 11-én. E szerint a buza és a rozsvetés szépen felelt és igen jó és általában igen kedvezőnek mondható az egész mezőgazdasági állapot. A miniszter részletes jelentése a következő;

A tavasz beálltával megindult mezőgazdasági élet kezdetén megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy az őszi és téli időjárás a szántásvetési munkákra és a vetés áttelelésére általában igen kedvező volt. Az elmúlt őszi kezdetén járt hideg eső következtében az egér és káros rovarok nagy része elpusztult, s az ezután beállt hosszú enyhe őszi időben az őszi vetés alá szánt területet mind bevetették. Az elvetett őszi buza, rozs és árpa szépen ki is kelt s a december végén elkövetkezett nagy hideg előtt az őszi vetés jól megerősödve került hótakaró alá, mely mindaddig megvédte, míg az erősebb fagy tartott. Február közepén az idő tavasziasra fordult, s a hóviz beszivódása után a gazdák több helyen igen korán megkezdheték a tavaszi szántás-vetést. A hóolvadás nem folyt le mindenütt simán, mert egyes folyók, mint a Tisza, Nyitra és Zsitva kiöntöttek s elárasztották a közel fekvő földeket. Minthogy azonban a víz rövid idő alatt visszahúzódott, vagy beszivódott, a vetésben számbavehető kárt egyáltalán nem okozott. Március első felében az idő országszerte igen enyhe és csapadékos volt. Alig múlt el nap, melyen az ország-

nak egy-egy nagyobb részén ne esett volna, sőt néhányszor országos esőben is volt részünk. A hőmérséklet márciusban nappal 10—15 C. fokig emelkedett, s erősebb lehűlés csupán március hó 13-án és 14-én reggel volt, amikor több helyen gyengébb fagy és dér keletkezett. A bőseges gyakori eső következtében a korán megkezdett tavaszi vetési munka több ízben félben maradt, úgy, hogy míg egyes helyeken már kikelt tavaszi vetést is lehet látni, addig más helyen csak még most, az idő szárazabbra fordultával kezdenek vetni. A talaj úgy a vetési munkára, mint a már elvetett s kikelt kalászosok fejlődésére igen alkalmas, porhanyós és kellően nedvdús. A kedvező időjárási és talajviszonyok következtében a buza és rozs vetés igen csekély kivétellel oly szépen felelt, üde, zöld színűek és buják, hogy a gazdasági állapotot ez idő szerint nem csak teljesen kielégítőnek, hanem más évek hasonló időszakához képest igen jónak lehet mondani. Rovar és egér kárról alig érkezett panasz. A tavaszi szántó-vető munkán kívül a kert és répa föld előkészítésével a szőlőben nyitással és metszéssel, a gyümölcsösben, hernyózással foglalkoznak a gazdák. Az élőlő takarmánynövény, a lóhere és lucerna általában jól telet és szépen zöldül. Rovarkár itt is kevés van. A szálás takarmánykészlet több helyen már fogytán van, úgy, hogy néhol erőtakarmánnyal és szecsakázással kell azt pótolni. Nagyobb hiány azonban sehol sincs s kellő takarékosággal a legeltetés megkezdéséig mindenütt elég lesz a takarmány. A jószág általában jól telet s egészségi állapota kielégítő. Ragadós betegség sem a szarvasmarha, sem a lovak között nem igen fordult elő.

— **Károly Ferenc József királyi herceg és a méhészek.** A Bud. Lev.-nek jelentik Bodenbachból: A magyar-, német- és osztrák méhészek augusztus 3 7-ik napján Bodenbachban (Német-Csehország) tartandó 57-ik vándorgyűlésének és kiállításának fővédnökségét Károly Ferenc József királyi herceg, a Habsburgok trónjának leendő örököse kegyesen elvállalta.

— **Országos állatkiállítás Brassóban.** Az erdélyi szász gazdasági egyesület folyó év május hó 16., 17. és 18-án a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ur szellemi és anyagi támogatásával Brassóban mezőgazdasági gépkiallításal egybekötött országos tenyészállatkiállítást rendez. A kiállítás alapszabályai és díjazási terve már szétküldettek. A bejelentés határnapjául f. évi április hó 10-ik napja kijelöltetett. Remélni lehet, hogy országunk állattenyésztőinek legszélesebb köre részt fog venni ezen a kiállításon. Bejelentő ivateket a rendezőbizottság kívánatra azonnal megküld. A kiállításra vonatkozó minden felvilágosítással készségesen szolgál az orsz. állatkiállítás rendezőbizottsága Brassóban (vármegyeház).

— **A magyar gazdák a Balatonnál.** A Magyar Gazdaszövetség június 19-én Siófokon tartandó országos gazdagylésére már nagyban készülnek. A balatonvidéki gazdaszervezetek felejtethetlenné akarják tenni a siófoki gyűlés napját a magyar gazdák előtt. Az előkészületek közül érdeklődésre számíthat a balatonvidéki borkóstoló, melyet a Tapolcavidéki Gazdakör rendez. A gazdakör hatalmas pavillont állít föl Siófokon. Kiállítják a csopaki, badacsonyi, somlai és többi balatoni bor legkiválóbbjait. A balatonmenti szőlőgazdák borból már számos bejelentés érkezett a Tapolcavidéki Gazdakörhöz, úgy, hogy a borkóstoló fényes sikere eddig is biztosítva van.

— **A vármegyeyel jegyzőegylet közgyűlése.** A jegyzőegylet tegnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a vármegyeházán Dózsa Endre es. és kir. kamarás alispán elnöke mellett. A közgyűlés tárgysorozatát nagyrésztben a rendes évi jelentés, ügyviteli intézkedések foglalták le. A gyűlés folyamán választás is történt. Egyhangulag megválasztották dr. Cséser Lajost,

az erdélyrészi miniszteri kirendeltség kolozs vármegyei megbizottját tiszteletbeli taggá.

— **Bonyodalmak a bolgár szerződés körül.** A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja a Gazdaszövetség most megjelenő számában a következőket írja: Amint köztudomásra jutott, hogy Szófiában megindultak a bolgár, magyar és osztrák kormányok kiküldötti között a vámszerződés megkötésére irányuló tárgyalások, állattenyésztésünk védelme érdekében a Magyar Gazdaszövetség azonnal óvást emelt minden további kedvezményes husbehozatal ellen. Annál kellemetlenebbül lepte meg a gazdák körét az a legújabb hír, hogy a kiküldöttek a bolgár kormányval már megállapodtak a kedvezményes vámmal behozható hus mennyiségére s a szerződés megkötését csupán a kormány lemondása akadályozta meg. Mihelyt azonban az új kormány megalakul, a szerződés a husbehozatalra irányuló sérelmes kikötéssel együtt egy-két nap alatt tető alá kerülhet. Nem akarunk hitelt adni a szófiái híreknek, mert nem tételezzük fel földművelésügyi kormányunkról, hogy a montenegrói szerződés után újabb és érzékenyebb csorbát akar ütni mezőgazdaságunk vámvédelmén, akkor, amikor a külföldi államok egymás után az agrár vámvédelem mellett foglalnak állást. A balkáni huskontingens a kiegyezés értelmében ki van merítve A bolgár borra való tehát egyenesen a kiegyezés arculcsapása lenne s az agrárius magyar társadalom részéről az új kormány, amely a szerződést a sérelmes husbehozatal megállapodásával kötné meg, a leghevesebb ellenállásra találna, mert a magyar gazdák nem tűrik s nem tűrhetik, hogy agrárvámvédelmünket fokról-fokra visszacsínálják Ausztria nagyipari érdekeiért. A gazdák körében egyértelmű visszhangra talál Darányi Ignácnak a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége minapi gyűlésén történt felszólalása, amelyben óvást emelve a bolgár husbehozatal ellen utalt arra is, hogy a lemondott kormánynak nincs megbízatása érdemleges vámtárgyalások folytatására.

— **A kisczudák tanítása.** Csak a legutóbbi időben terjedt ki az erdélyrészi min. kirendeltség munkássága Szilágy megyére is. Varsolc, Ákos, Kraszna, Zsibó, Diósd, Szilágypanit, Kisdoba, Nagydoba, Szilágybagos, Szilágypercsen, Szilágynagyfalu, Somlyóujlak, Búrgezd, Zilah, Magyargorvilló, Sármaság, Kárásztelek, Szilágyrovány, Ipp, Selymesilosva, Kusaly, Szilágycseh, Mocsolya, Érmindszent, Érszentmihály Érkavas, Szilágyballa, Szilágyámson, Hadad, Bogdánd, Hadnásd, Szamosudvarhely és Alsóvalkó községekben népies gazdasági előadásokat rendezett a kirendeltség Érmindszenten kosárfonó, Szödemeteren és Sármaságon pedig fafaragó tanfolyamot tartottak, hogy ezáltal is elősegítsék a kisczudák téli megélhetését.

Szőlőoltványok,

sima és gyökeres európai,
valamint amerikai szőlővesszők
legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Kopányi Imre szőlőgazdasága,
szőlővessző és oltványtelepe,
Margitta, Biharmegye.

Tessék ismertető füzetet kérni, mely igen fontos dolgokat tartalmaz, érdeklődőknek a telepkezelőség ingyen és bérmentve készséggel megküldi.

— **A legújabb sárga veszedelem.**—Kali-forniában nagy rémületet okoz az igazi-sárga veszedelem, mely nem a kínaiak bevándorlását jelenti, hanem „Mediterranean Fly” sárga színű molyt, mely Brazília, Hawai és Ausztrália déli szigeteinek összes gyümölcstermését tönkretette. A veszély óriási nagyságát Kalifornia, melynek 140 millió dollár értékű gyümölcs-exportja van, annyira átérzi hogy a képviselők a farsang utáni első ülésükben elfogadták azt a törvényjavaslatot, mely az összes Hawaiból érkezett gyümölcsöt vesztégyár alá helyezi. Szent Ilona szigetén a sárga moly végképp tönkretette a gyümölcsfákat, hogy a nép mely gyümölcsstermelésből él, éhhalálnak van kitéve. Ez a moly állítólag nincs atyafiságban az eddig ismert pillékekkel. Tönkreteszi nemcsak a leveleket, gyümölcsöt, hanem valósággal kiirtja a fát és nincs ellene eddig védekezési mód. Washingtonban a mezőgazdasági bizottság 35 ezer dollárt szavazott meg a behurcolás veszedelmének elhárítására.

— **A szamosújvári kir. orsz. fegyintézet igazgatósága** a folyó év június, július és augusztus hó folyamán mintegy 600 méter-mázsa vegyes színű, első minőségű, erdélyi, szálas, mosatlan, de minden idegen anyagtól mentes racka-gyapjut fog *direkt a gazdaközönségtől* bélyeges nyugtával nyújtandó, azonnali készpénz fizetés mellett, kézilég beszerezni. Már egy métermázsától kezdve lehet ajánlatot tenni. Egy métermázsánál kevesebb mennyiség nem fogadtatik el.

2673.

Szőlőoltvány eladás. Ifj. Székely Gábor érmelléki oltványtelepen (Bihardiószeg), jó minőségű szőlőoltványok 1000 darabonként 130 koronáért kaphatók jótállás mellett. Árjegyzék ingyen. 2716.

Irtó. Végre egy teljesen megbízható, szabadalmazott vegyszer gyümölcsfák permetezésére; hernyók, cserebogarak és egyéb kártékony rovarok irtására. Ujabbban az ország legtekintélyesebb gyümölcsöseiben meglepő eredménnyel. Irtót „használnak”. Egy doboz ára: 1 korona 10 doboz vételnél csomagolás posta ingyen. Nagyobb üzletekbe bizományi raktárt adok.

Döry Mihály okl. gyógyszerész Szekszárd. 2729.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

BIRTOK, 2713
1000—1500 hold, többnyire szántó, erősen megterhelve, instrukcióval együtt megvételre kerestetik. Ajánlatok „Reális 2500” (32690) alatt kéretnek: Schwarz József hirdetőjébe, Budapest, Andrássy-ut 7.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIROKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2666

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Eladó

Magnum-bonum

étkezési burgonya vetőgumónak, mázsánként 8 koronáért, vevő zsákjában, ab Kolozsvár állomás. — Cim: szászfenesi bérgazdaság Szászfenes (Kolozsmegye.)

2724

BIRÓ LAJOS, BRÓDI SÁNDOR, HERCZEG FERENC
KENEDI GÉZA, KÓBOR TAMÁS, KOZMA ANDOR
az írók és újságírók színe-java írják a legjobban szerkesztett, teljesen független legelterjedtebb és legnagyobb magyar **napi lapot**

AZ UJSÁG-ot

2715 Vasárnap: „Asszony”, „Gyermek” „Automobil” és „Sport” melléklet
Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN.
Szerkesztő-társ: Dr. ÁGAI BÉLA,

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . . K 28.— Negyed évre . . . . . K 7.—
Félévre . . . . . K 14.— Egy hónapra . . . . . K 2.40

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren 32—36—40 oldal.
Vasár- és ünnepnapokon **80—100—200—280 oldal.**

MEGRENDELŐ-CIM:

AZ UJSÁG kiadóhivatala

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 54. szám.

Egyes példány ára ünnep- és vasárnapokon egyformán **10 fillér**

Tenyészbika-árverési hirdetmény.

A kolozs—tordai m. kir. állami ménesgazdaság tisztavérű tenyészeiteiből származó 6 darab erdélyi magyar és 3 darab simmentali-fajta fiatal tenyészbika TORDÁN az állami gazdaság majorjában f. évi április hó 3-án délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján készpénzfizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Az állatok pontos leírása a „Kolozs-tordai m. kir. ménesgazdaság intézősége” által (Kolozspuszta, utolsó posta és távirda-állomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1912. március hó.

M. kir. földmívelésügyi Minister.

2725

Szőlőoltványokat

saját telepünkön termelt, I. oszt. minőségben, 60 bor- és csemegefajban lelkiismeretes kiszolgáltatás mellett szállít:

Róth Testvérek
szőlőoltványtelepe

Medgyes. Nagyküküllőmegye.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

2683

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
tal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapoto-
kat, gyors és költséget kiméző eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a földszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolando

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle zsák impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

1232-1912. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Az alólirt felügyelőség hatásköréhez tartozó, Torda-Aranyos vármegyében fekvő **alsódetreheimi** birtokon (vasutáll. Aranyosgyéres) 20 drb magyar ökör: a Nagyküküllő vármegyében fekvő **fehérégyházi** birtokon (v. á. Segesvár) 10 drb magyar ökör: a Torda-Aranyos vármegyében fekvő **gerendkereszturi** birtokon (v. á. Marosludas) 9 drb magyar ökör, 1 drb tinó és 1 drb üsző: a Hunyad vármegyében fekvő **alsófarkadini** birtokon (v. á. Hátszeg) 10 drb tarka, 4 drb magyar ökör és 1 drb bivaly: a Hunyad vármegyében fekvő **marossolyosi** birtokon (v. á. Déva) 18 drb magyar, 12 drb tarka ökör, 4 drb tarka tinó, 1 drb tarka üsző és 8 drb tehén: összesen 99 drb javított szarvasmarha **eladása** iránt április hó 4-én d. e. 11 órakor a felügyelőség hivatalos helyiségeiben zárt írásbeli ajánlati

verseny tárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenként egy (1) kor. bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alólirt felügyelőséghez annál is inkább nyujtsák be, mert szóbeli, távirati és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A részletes eladási feltétek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, ugy a felügyelőségnél, mint a birtokok kezeléségeinél, vagy kívánatra a felügyelőség által az érdeklődőknek meg is küldetnek.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a részletes feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1912. évi március hó 4-én.

2723

M. kir. Telepitési Felügyelőség.

(Bocskai-tér 19. szám.)

(Utánnomás nem díjaztatik.)

I. oszt.
kifogástalan, jégverés- és peronoszpóra-mentes fajtiszta szőlőoltványok darabonként 20 fillérért kaphatók:
Scheiner M. és fia
szőlőoltvány telepén
Tek e, Kolozsmegye.
Árjegyzék kívánatra bérmentve és ingyen. 2661

A Heller-féle „KING“
gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép.
az ecset munka 20-szoro s át teljesíti,
Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!
A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozás és előmunkálattal feleslegessé tesz.
Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.
Gyártok azonkívül: 2684
Pittore és Triumph
nevü gyorsmeszelőt is.
Mozelóm szivattyut asonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelóm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.
IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Bérllet felosztás következtében azonnal
Eladó a dési bikakiállitáson csoportdíjat nyert tenyészetből
erdélyi magyar faj (Sperker-féle)
12 drb 3-7 éves **tehén** (részben kisborjas, részben előhasu)
4 drb éves, 4 drb másfél éves **üsző**, 6 drb éves, 2 drb másfél, 3 drb két éves **bika.**
2714
Mintegy 300 mázsa prima **széna** és 2000 mázsa buza, rozs és **zab szalma.**
Bővebb felvilágositást nyujt: **Nuszbächer Ignác**
Eszmény, vasuti állomás Nagyiklód, (Szolnokdobokamegye.)

Eladó
Dr. gróf Teleki Domokos ur Omé tósága, többszörösen kitüntetett geryeszegi magyar erdélyi tenyészetében
10 drb., erős csontozatu, nagytetü, kifogástalan küllemü, tenyészképes,
2 évet töltött bika.
Ugyanett o'adó 14 drb. egy éves l-ső rendü fehérszörü mangalica kan is drb 120 kor.
Érdeklődőknek megkeresésre készséggel ad felvilágositást **Geryeszeg,** (posta, távirida, telefon, vasutállomás.)
Pálffy Dezső, intéző.
2687

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

Korneuburgban, Wien mellett.

az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

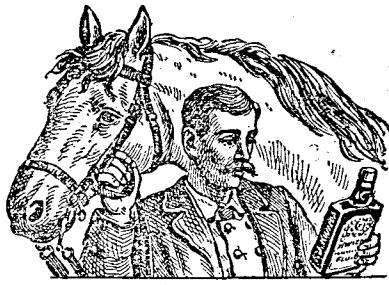
**KWIZDA-féle
RESTITUTIONS-FLUID**

mosóvíz lovaknak.

Ára egy üveg 2 korona 80 fill.

50 év óta használják udvari állatokban és verseny-állatokban, nagyobb megerőltetések előtt és után erősítőszert az erő visszaszerzésére, továbbá az izmok merevsége esetében stb., a lovakat a trainingben erőpróbákra képesíti.

Cimke- és csomagolás védve; valódi csak a fent látható védjeggyel.

**Kwizda-féle
békavarkenőcs** lovak és szarvasmarhák számára, 1 tégely . . . 2 kor.

Blister, szűrke, erős bedörzsölés, 1 tégely 2 kor.

Patakenőcs, merev és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2-50 fill.

Pataragasz, mesterséges pataszaru, 1 rudacs 1 kor. 60 fill.

Kwizda-féle Kresolin-kenőcs patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló . . . 2 kor. 20 fill.

Kóllka-pilulák, lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence 3 kor. 20 fill., 1 karton 1 kor. 20 fill.

Gilliszta-pilulák, lovak számára, 1 bádogszelence ára kor. 3 20, 1 karton kor. 1-20.

Hashajtó-pilulák, lovak számára (Physie), 1 bádogszelence 4 korona. 2660 I.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szítküldés a főraktár által: Kwizda Ferenc József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

CEMENTTETŐCSEREPEK, 2681 II.
CEMENTTÜRTÖMBÖK,
CEMENTFALAZÓTÉGLÁK,
cementlapok,
alag és csatornázási csövek, lépcsők,
kerítésoszlopok, határkövek stb. stb.
legelőnyösebben

Dr. GASPARY

GÉPEIN ÉS FORMÁIN

állíthatók elő.

Legújabb ismertetési broszúra 443 sz. homok, kavics, bányahulladék, salak, stb., értékesítésére díjmentesen.

Különlegességi gépgyár,

Dr. Gasparly & Co. Markranstädt,
Leipzig mellett. (Németország.)

Homokmegvizsgálás ingyen.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzó.

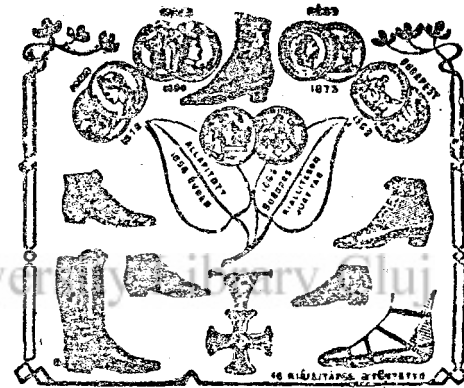
2010

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

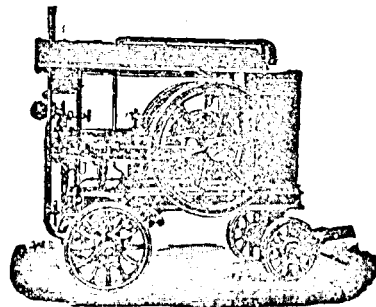
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.

Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.

Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

2686

I-SZOR
kevesebb
a gond,
II-SZOR
kevesebb
a munka,
III-SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
bordói keverék

és állapotban nagyon erősen tapad a nedves levélre is
Bármily harmatnál permetezhet vele. Sen mi üledéke nincs

¶Számítalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig Dr. Aschenbrandt
szabadalmáért képezett Rézkénport és bordói port is.

FORHIN-gyártó, Budapest,
VI., Váci-ut 93.

kérjen ingyen és bérmentve leírást.

ÁLLAMILAG ÓLOMZÁROLT

ERDÉLYI hegyvidéki **LÓHEREMAG**, mely ki-fagyásnak legjobban ellentáll, takarmányhozama pedig legkedvezőbb, továbbá ólomzárolt **Lucerna-mag**, nálunk legjutányosabban kapható.

Mintázott ajánlatokat kívánatra azonnal küldünk. Az elszállítás **Kolozsvár** vagy **Marosvásárhely** vasúti állomááról történik, készpénz fizetés ellen. Előzetes megállapodásnál őszkor fizetendő váltóra is eladunk.

Klein József és Testvére,
Kolozsvár és Marosvásárhely.

2727

Takarmány- répamag.

A Cserhádi tanár által
meghonosított

Óvári

(Olajbogyóhoz hasonló, de bővebben termő és tovább eltartható)

Kapható:

Gróf Teleki Arvéd,

drassói uradalmában
posta: **Koncza.**

Burgonyát

megvételre keres legmagasabb napiárért rózsát, kéket, fehéret, étkezőt, vetnivaló és etetési célokra, megfelelőt csakis teljes kocsi-rakományokat megvesz:

Hoppe Antal kereskedelmi kertész,
Rákospalotán, Pestmegye.

2708

A legkiválóbb fajú nemesített
gyümölcsfák

kaphatók **Hoffmann Ignác**

Szeged

2689

ujszegedi 50 kat. hold területen levő
gyümölcsfaiskolájában.

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

Szőlőtelepítő!

A sikeres telepítés első feltétele a jó anyag és a kellő alanyfajta alkalmazása!

Ajánljuk: saját termelésű fásoltványainkat, amerikai sima és gyökeres, európai sima vesszőinket, teljesen kifogástalan elsőrangú minőségben.

Marosmenti Szőlőoltványtelep Szövetkezet.

Központi iroda: **Marosvásárhely** Széchenyi-tér 52 sz.

Telep: 120 kat. hold területű.

Telefon szám: 3.

Sürgöncim: Szőlőtelep Marosvásárhely.

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.